

คู่มือการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีภารกิจที่ต้องดำเนินการพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑. การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจตามมาตรา ๘ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งพอช. ได้มีข้อบังคับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยการรับรอง สถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อดำเนินการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
๒. การจดทะเบียนจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลและการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งเป็นภารกิจของพอช. ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

การรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นการสร้างกระบวนการจัดการตนเองของชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การยอมรับการเป็นองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น และเพื่อรับรองสถานะการมีอยู่จริงขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนโดยยึดหลักการพัฒนาแบบบูรณาการ อันจะส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการของชุมชนเองทั้งสิ้น

การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน มี ๓ กระบวนการ ซึ่งแต่ละกระบวนการมีขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ กระบวนการรับรองสถานภาพโดยผ่านคณะกรรมการหรือ คณะทำงานที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาเกี่ยวกับการให้ประโยชน์หรือการสนับสนุนองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน มีขั้นตอน ดังนี้

๑.๒ กระบวนการรับรองสถานภาพโดยผ่านสภาองค์กรชุมชนตำบล

เป็นกระบวนการที่ใช้ในกรณีพื้นที่ที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนตั้งอยู่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งกระบวนการรับรองเริ่มจากการให้สภาองค์กรชุมชนจัดกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาให้ความเห็นเบื้องต้น เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบลมีมติให้ความเห็นเบื้องต้นแล้ว ให้สภาองค์กรชุมชนตำบลให้จัดส่งข้อมูลแก่พอช. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองสถานภาพ ตามขั้นตอน ดังนี้

๑.๓ กระบวนการรับรองสถานภาพโดยผ่านกระบวนการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น

เป็นกระบวนการที่ใช้กรณีพื้นที่ที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนตั้งอยู่ไม่มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งกระบวนการรับรองเริ่มจากการให้คณะบุคคลผู้เกี่ยวข้องซึ่งตั้งโดยผู้นำชุมชนและองค์กรภาคีในท้องถิ่น พิจารณาให้ความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน เมื่อองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนได้รับการตรวจสอบและมีความเห็นแล้ว ให้จัดส่งข้อมูลแก่ พอช. เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการรับรองสถานภาพ ตามขั้นตอน ดังนี้

พอช. ดำเนินการรับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ไตรมาสละ

๑ ครั้ง ดังนี้

ไตรมาสที่ ๑ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๒ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๓ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายนของทุกปี

ไตรมาสที่ ๔ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี

๒. การจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลและการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล

สภาองค์กรชุมชน เป็นองค์กรชุมชนฐานรากที่เปิดพื้นที่และเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถดูแลและจัดการตนเอง ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชน บูรณาการงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง เชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรชุมชนต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีทิศทาง มีพลัง และเป็นอิสระประสานให้เกิดการทำงานร่วมระหว่างองค์กรชุมชน กับหน่วยงานหรือภาคีการพัฒนาที่หลากหลาย เพื่อให้นโยบายการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ

๑. การจัดแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล

การจัดแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบล เป็นการที่ผู้แทนชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบลได้ดำเนินการจัดแจ้งการจัดตั้ง แยกเป็น ๒ กรณี คือ

๑.๑ กรณีตำบลหรือหมู่บ้านมีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

ให้ผู้แทนชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๔ คน ดำเนินการจัดแจ้งการจัดตั้งกับผู้ใหญ่บ้าน และให้ผู้แทนชุมชนอื่นในตำบล ตำบลชุมชนละ ๒ คนดำเนินการจัดแจ้งการจัดตั้งกับกำนัน แล้วดำเนินการจัดประชุมโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ หกสิบของผู้แทนทุกประเภททั้งสองรวมกันและเห็นสอดคล้องต้องกันให้จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลไม่น้อยกว่าร้อยละ หกสิบของผู้แทนทุกประเภททั้งสองรวมกัน

เมื่อกำนันได้รับแจ้งการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้วให้ออกใบรับการแจ้งให้เป็นหลักฐานและส่งบัญชีรายชื่อให้ พอช. ทราบ

๑.๒ กรณีตำบลหรือหมู่บ้านไม่มีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

ให้ผู้แทนชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๔ คน และให้ผู้แทนชุมชนอื่นในตำบล ตำบลชุมชนละ ๒ คนดำเนินการจัดแจ้งการจัดตั้งกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตในกรณีเขตกรุงเทพมหานคร แล้วดำเนินการจัดประชุมโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ หกสิบของผู้แทนทุกประเภททั้งสองรวมกันและเห็นสอดคล้องต้องกันให้จัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลไม่น้อยกว่าร้อยละ หกสิบของผู้แทนทุกประเภททั้งสองรวมกัน

เมื่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตรับแจ้งการจัดตั้งชุมชนหรือสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้ว ให้ออกใบรับการแจ้งให้เป็นหลักฐานและแจ้งให้ พอช. ทราบ

เมื่อ พอช. ได้รับแจ้งจากกำนันหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขต ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ให้พอช. ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

พอช. ดำเนินการแจ้งจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลไตรมาสละ ๑ ครั้ง ดังนี้

ไตรมาสที่ ๑ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๒ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๓ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายนของทุกปี

ไตรมาสที่ ๔ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี

๒. การยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล

การยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล มี ๒ กรณี

๒.๑ กรณีตำบลหรือหมู่บ้านมีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบลมีเหตุต้องยุบเลิก ให้ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล แจ้งการยุบเลิกต่อกำนัน และเมื่อกำนันได้รับแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้ว ให้กำนันออกใบรับแจ้งการยุบเลิกไว้เป็นหลักฐานและให้แจ้งไปยัง พอช. ได้ทราบด้วย

๒.๒ กรณีตำบลหรือหมู่บ้านไม่มีกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน

เมื่อสภาองค์กรชุมชนตำบลมีเหตุต้องยุบเลิก ให้ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล แจ้งการยุบเลิกต่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขต และเมื่อผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตได้รับแจ้งการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบลแล้ว ให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขตออกใบรับแจ้งการยุบเลิกไว้เป็นหลักฐานและให้แจ้งไปยัง พอช. ได้ทราบด้วย

เมื่อ พอช. ได้รับแจ้งจากกำนันหรือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้อำนวยการเขต ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ให้พอช. ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

พอช. ดำเนินการจดทะเบียนการยุบเลิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ไตรมาสละ ๑ ครั้ง ดังนี้

ไตรมาสที่ ๑ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๒ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี

ไตรมาสที่ ๓ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายนของทุกปี

ไตรมาสที่ ๔ ดำเนินการภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี